(ڳالهه - ٧)

آدڀت اوتار ۽ وچتر ويڪتي

شري سائين ٻابا کي يوگ ڪرياڻون ڪرڻ اينديون هيون، جن مان مکيه (١) ”ڌوتي ڪريا“ يعني ٣ انچ ويڪرو ۽ ساڍا ٢٢ انچ لنبو ڪپڙو آلو ڪري، وات مان لنگهائي، پيٽ کي صاف ڪرڻ، (٢) ”کنڊ يوگ ڪريا“ يعني پنهنجي سريرجي جدا جدا ڀاڱن کي ڌار ڪري، وري ڳنڍڻ ۽ (٣) سماڌي لڳائڻ هيون. انهن يوگ ڪريائن ڪري، هو هندو پڻ لڳو پئي سندس شڪل ڀيک وغيره ڪري هو مسلمان پڻ لڳو. رام نؤمي اُتسو ۾ ڀاڱي وٺڻ مهل ڪو هندو ۽ عرس جي چندن اُتسو ۾ ڀاڱي وٺڻ مهل ڪو مسلمان پيو لڳندو هو. اُتسون جي ملاکڙن ۾ ڀري وٺندڙن کي پنهنجي همت سان انعام ٻڻ ڏيندو هو.

گوڪل اشٽميءَ تي گوپال ڪلا اُتسو ۾ ڌوم ڌام سان ڀاڱي وٺندو هو ته عيد جي ڏينهن، مسلمانن جي ڪوٺ تي نماز ۾ وڃي شامل ٿيندو هو! هڪ دفعي ”محرم“ جي موقعي تي، مسلمانن کي ڏينهن مسجد

۾ اچي تابـوُت وغيره ناهي رکيا ۽ مسجد مان ئي جلوس ڪڍڻ جو فيصلو ڪيو. ۽ باباجن کين فقط چار ڏينهن مسجد ۾ رهڻ ڏنو ۽ پنجين ڏينهن کين روانو ڪري ڇڏيو. سندن ڪن، هندن وانگر ٽوپيل هئا، ليڪن مسلمان جــي ”سنت“ ڪرائڻ جي رواج ۾ ساڻن شامل راءِ هو، جيتوڻيڪ سندن ”سنت“ ڪانه ٿيل هئي.

هندو تي ڪري، سچو ڏينهن مسجد ۾ رهڻ بــ عجيب پئي لڳو ۽ سائيءَ وقت مسجد ۾ ڏينهن رات ڏوڻي دکائي وهڻ به گهڻن کي منجهائيندڙ هــو. اُن سان گڏو گــڏ، مسجد ۾ چڪي پيسڻ، سنک، نـــاد ۽ گهڙيال گهنڊ وڄائي ڀڳيه هوَن ڪرڻ ۽ ٻيا هندو پوڄا جا ڪم ڪرڻ، نهايت حيرانيءَ ۾ وجهندڙ ڪم هئا.

اها ڳالهه به سمجهه ۾ نٿي اچي ته باباجن کي، ڪلين ۽ اُگني هوتر ڪل جا براهمڻ پنهنجا نيم ٽــوڙي، هڪ مسلمان اڳيان ساشٽانگه ڏنڊوت ڪيئن ٿي اچي ڪيو؟ باباجن جي جنم ڀوُمي ۽ ڪل جي پتي لڳائڻ لاءِ گهڻن ئي يتن ڪيا ۽ سڀ وئرٿ ويـا ته باباجن جنم کان هندو آهن يا مسلمان.

جيڪي اِندرين ۽ سنساري سکن جو تياڳ ڪري، ايشور جي شرن وٺن ٿا ۽ ايشور سان ملي هڪ ٿي وڃن ٿا، اُهي سنساري جاتي پاتي جي ڀيد کان مٿي چڙهي

وڃن ٿا. شري سائين بابا، ايشوري منزل تي پهتل شخص هو ۽ پيد ڀاو ڪان مٿي هو. مسلمان فقيرن سان گڏ هوندو ته ساڻن گڏجي کائيندو هو. ڪڏهن ڪتا به اچي سندس ٿالهيءَ ۾ منهن وجهندا هئا ته هو انهن کي کائڻ ڏيندو هو!

سو ن لاءِ شري سائين بابا، اکنڊ ست چت آنند جي ساکيات مورتي هو. سندس چرن ڪملن جي اوٽ وٺڻ ڪانپوءِ ئي، ڪيترن پريمين کي ايشور جو ساکياتڪار ٿيو. باباجن وٽ انيڪ سنياسي، سادڪ ۽ مموکشو ايندا هئا ۽ باباجن انهن سان گهمڻ گهتڻ، اٿڻ ويهڻ ۽ وارتالاپ ۾ شامل ٿي، سندن شنڪائون دور ڪندا هئا، جيتوڻيڪ سندن زبان، هروقت ”الله مالڪ“ جو جاپ پيئي ڪندي هئي. واد وواد يا اجائي بحث ۾ اصل ڪين وهندا هئا.

سڪيا پڻ هميشهه ويدانت جي ڏيندا هئا. امير توڙي غريب سان هڪجهڙو ورتاءُ ڪندا هئا. جڏهن انترياماجي شڪتيءَ سان، ڪن جي دلين جا ڳجهه ظاهر ڪندا هئا ته اهي وسا ئي ويندا هئا. خود پوُرن گياني هوندي به، باهران اگيانيءَ جو ڏيکاءُ ڪندا هئا. آدر نرادر، مان اپمان کان مٿي هئا. سندن منهن مان ايشوري جوت پيئي بکندي هئي، تنهن ڪري

شردڌي جا سب نناريون، کيس پر برهم ۽ ايشور ڪري مڃيندا هئا.

بابا جي باري ۾ ٻه ڪيون ثابتيون

مهلاسا پتي، سائين جن جو اول نمبر پڳت هو ۽ باباجن سان رات ڏينهن گڏ گذاريندو هو. اُن کي باباجن هڪ دفعي چيو ته ”منهنجو جنم، ”پناري گرام“ جي براهمڻ پروار ۾ ٿيو هو ۽ منهنجي ماتا پتا، مون کي بالڪ اوستا ۾ ئي، هڪ فقير کي سؤنپي ڇڏيو.“ پناري گرام جا ياتري جڏهن باباجن جي درشن تي آيا، تڏهن باباجن اُنهن کان اُتي جي ڪن رهواسين بابت حال احوال پڇيو، تنهن مان وڏيڪ ثابتي ملي ته باباجن برابر پناري ڳوٺ ۾ ڄاوا هئا.

(۲) شريمتي ڪاشي بائي ڪانيٽڪر، پوني جي مشهور اِستري، سائين ليلا پترڪا جي سال ۱۹۳۴ ڀاڱي ۲ ۾ ليک لکيو هو ته ”اسان جڏهن شري سائين بابا جي چمتڪارن جو ٻڌو، تڏهن پاڻ ۾ ويچارڻ ويناسين ته سائين بابا برهم وادي آهي يا وام مارگي؟ ڪجهه وقت کان پوء مان ان باري شردڌي ۾ ويس. جئن ئي مون مسجد جي ڏاڪڻ تي پير رکيو ته باباجن منهنجي سامهون اچي بيٺا ۽ پنهنجي دل ڏانهن اشارو ڪري مون ڏانهن گهوُر ڪري ڪاوڙ ۾ چيو ته ”هي ۽

دل (يعني مان) فقط براهمڻ نہ، پر شڌ براهمڻ آهي. وام مارگ ڏانهن منهنجي دل جو ڪوبہ پريوجن ناهي. هيءُ براهمڻ (مان) لکن منشن کي پوريءَ راهہ تي هلائي سگهي ٿو ۽ کين نہ ئراپت ٿيڻ واريون شيون پڻ پراپت ڪرائي سگهي ٿو. هيءَ مسجد هن براهمڻ جي آهي. مان هن مسجد ۾، ڪنهن بہ وام مارگيءَ کي پير پائڻ ڪين ڏيندس.“

پاروتي، چنچر ديوتا، شو شنڪر، گڻپتي ۽ هنومان مندرن جي مرامت

شري سائين بابا، شرڊيءَ جي سيني جهونن مندرن جي مرامت، تاتيا پاٽل جي معرفت ڪرائي، انهن کي نيڪ ڪرايو. باباجن وٽ جيڪو ڌن دکشڻا ۽ پيتا جي روپ ۾ ڪٺو ٿيندو هو، ان مان هر روز ڪنهن کي ١٥، ٢٠، ڪنهن کي ٢٥، ڪنهن کي (٥٠) بہ پنهنجي موج موجب دان ڏيندو هو ۽ چوندو هو تہ چڱي ڪارج لاءِ دان ڪرڻ ضرور گهرجي. جن کي دان ملندو هو، سي چوندا هئا تہ ”اسان کي باباجن جي پوتر هٿن مان شڌ دان مليو آهي.“

باباجن جي فقط درشن ڪرڻ سان، ڪيترن جي من مان، مليڻتا ۽ ڪپٽ دور ٿي ويا، دشٽ آتمائون بدلجي پنج آتمائون ٿي پيا، ڪوڙهہ آدڪ روڳہ دوُر

تي ويا، ٻنا دوا وڻڻ جي ڪن آنڌن جا نيتر وري نيڪ تي ويا ۽ ڪن پنگلن جي پنگلاڻ لهي ويئي، جنهن ڪري باباجن جي ناموس چوڌاري ڦهلجي ويئي ۽ ياترين جون ٽولين پٺيان ٽوليون اچڻ لڳيون.

باباجن گهڻو ڪري دڪايل ڌوڻيءَ ۾ پرسان ئي آسڻ لڳائي ويٺا رهندا هئا. سنان ٻه ڏهن وڏندو هون تڏهن ڪندا هئا نه ته اڪثر سماڌيءَ ۾ لين رهندا هئا. مٿي تي ٻڌيو رومال، چيلهه تي ڌوتي ۽ بدن کي ڍڪڻ لاءِ انگرکو رکندا هئا. حياتيءَ جي پڇاڙين اڌ ۾، ڳوڻن جي بيمارن کي دوائون پڻ ڏيندا هئا. سندن هٿ ۾ جس اهڙو هوندو هو، جو سڀني کي سندن ڏنل دوائن مان فائدو پيو ۽ سفا حاصل ٿي.

اڪين جي بيمارين لاءِ، ”پلاوا“ ٻوٽيءَ کي پيهي، اُن مان گوريون ٺاهيندا هئا. خراب اکين مٿان گوري رکي، مٿان پٽي ٻڌي ڇڏيندا هئا. پٽي ڏينهن پٽي ڇوڙي، اک مٿان ڇنڊا هڻندا هئا ته اکين جي سوڄ غائب ٿي ويندي هئي ۽ اکيون گهڻو ڪري نيڪ ٿي پونديون هيون. انهيءَ علاج مان ڪيترن کي فائدو رسيو.

ڪٽب پوکڻ جو درشيه

هڪ دفعي باباجن، پنهنجي سرير جي انگن کي الڳ ڪري، مسجد جي ڌار ڌار ڀاڱن ۾ پکيڙي ڇڏيا.

اُن ڏينهن اوچتو هڪ مهاشيہ جنهن مسجد ۾ آيو تہ سرلو جا انگ، پڪڙيل ڏسي ڏهلجي ويو. پهرين خيال آيس تہ وڃي پوليس ۾ رپورٽ ڪريان تہ باباجن ڪي ڪو خون ڪري ويو آهي. پر پوءِ خيال آيس تہ رپورٽ ڪرڻ واري کي پوليس اول پڪڙيندي آهي، ان ڪري ماٺ ميٺ ۾ هليو ويو تہ متان اُڙجي وڃان ۽ سڄو ڏينهن پنهنجي جاءِ ۾ لڪي ويهي رهيو. رات جو جڏهن ٻاهر نڪتو تڏهن ڪنهنجي واتان بہ باباجن جي خون وغيره جي ڳالهہ ڪانہ ٻڌائين. ٻئي ڏينهن صبح جو جڏهن وري مسجد ۾ ويو تہ باباجن، هميشهہ وانگيان ڏٺا مٺا، نيڪ ٺاڪ ۽ سڄي لڱين ويٺا آهن!! دل ۾ چوڻ لڳو تہ ڪالهہ جيڪي ڏٺو هوم، سو شايد سپني ۾ ڏٺو هوم.

مسجد ۾ ويٺي، ٻاهرين جي سهائتا ڪرڻ

باباجن پنهنجو جيون، ديهہ دکين جي سهائتا ڪرڻ ۽ سندن دک دور ڪرڻ ۾ وتيت ڪيو. پاڻ تہ ڪشٽ سهي بہ، ٻين جي سهائتا وڃي ڪندا هئا. دوائون مفت ۾ ڏيندا هئا ۽ ڪن کي تہ دوائن سان گڏوگڏ، پئسي جي پڻ مدد ڪندا هئا. سندن جيون ٻين جي ڪلياڻ ۽ پرُاپڪار لاءِ ئي هو.

١٩١٠ ۾ ڏياريءَ جي شڀ موقعي تي، ڌوڻيءَ جي

پرسان وينا هئا ۽ اُن ۾ ننڍيون ڪاٺيون پئي وڌائون. اوچتو ڪاٺي وجهڻ بدران، پنهنجو هٿ ڪٺي ڌُوڻيءَ ۾ وڌائون! ته هٿ کي بلڪل برف طرح لهس آئي. نوڪر ماڌو ۽ ماڌوراءُ ديش پانڊي، يڪدم ڊوڙي آيا ۽ باباجن جو هٿ ڌُوڻيءَ مان ڇڪي ٻاهر ڪڍيائون. ماڌوراءُ چيو ته "ڀڳوان، اوهان ائين ڇو ڪيو؟" باباجن جواب ڏنو ته "هتان ٿوري مفاصلي تي، هڪ لوهارڻ پنهنجي ٻنيءَ کي ڌُوڪي رهي هئي ته سندس پتيءَ کيس سڏ ڪيو ۽ هوءَ ٻاهر ڊوڙي وئي. اُنهيءَ ڪمري ۾ سندس ننڍو ٻار پڻ سمهيو پيو هو، جو کسڪي وڃي ٻنيءَ ۾ ڪريو. مون پنهنجو هٿ ٻاهر ۾ وجهي، ٻار جا پراڻ بچائي ورتا. مون کي پنهنجي هٿ جلڻ جو ڪو به ڏک ڪونهي. پاڻ خوشي اٿم جو هڪ معصوم ٻار جا پراڻ بچي ويا."

ڀاڳيہ شالي ڪوڙهيو ڀڳت ڀاڳوجي سنڌيا

باباجن جي هٿ سڙڻ جو احوال جڏهن نانا صاحب چاندورڪر کي مليو، تڏهن بمبئي جي مشهور ڊاڪٽر پرمانند کي پاڻ سان وٺي دوائن سميت يڪدم آيو ۽ جڏهن باباجن کان دوا لڳائڻ لاءِ آگيا گهريائين، ته باباجن صفا انڪار ڪيو!

هٿ سڙڻ بعد، هڪ ڪوڙهيو ڀڳت ڀاڳوجي سنڌيا

هرروز اڇي باباجن جي هٿ تي گيهه لڳائي، اُن مٿان هڪ پتو رکي، پٽي ٻڌي ويندو هو. تاتا صاحب چاندورڪر جي مرضي هئي ته سڙيل هٿ جلد چڱي ۽ چمڙي جلدي ڀرجي وڃي، اُن لاءِ باباجن کان بار بار آگيا پٽي گهريائون. خود ڊاڪٽر پرمانند به عرض ڪيو ته "موڪل ڏيو ته بدل پٽي جوڙي ڏسان." پر باباجن نٿو اکر واري وينا ته "فقط الله ئي منهنجو ڊاڪٽر آهي." ڊاڪٽر پرمانند کي صرف درشن ڪرڻ جو لاڀ مليو ۽ هوڏانهن ڪوڙهئي ڀڳت ڀاڳوجي سنديا کي، دوا لڳائڻ ۽ پٽي ٻڌڻ جي شيوا نصيب ٿي. جلد ئي باباجن جو گهاءُ ڀرجڻ لڳو ۽ سڀ ڀريمي خوش ٿيا! ليڪن باباجن جي واتان، گهاءَ جي سوُر وغيره جي، هڪ پيرو به ڏانهن ڪانه نڪتي، يعني ته پوُرن "ستِ پرش" هئا.

جيتوڻيڪ ڪيس دوا وغيره ڪرائڻ جي ڪابه ضرورت ڪانه هئي ته به ڪوڙهئي ڀڳت ڀاڳوجي جي پريم وس ٿي، هن جي شيوا ڪرڻ قبول ڪيائون، جا باباجن جي سماڌيءَ ۾ لين ٿيڻ تائين هلندي رهي. باباجن جڏهن "لينڊي" ۾ ويندا هئا ته ڀڳت ڀاڳوجي اُن ۾ ساڻن ڇٽُ کڻي ويندو هو. هرروز صبوح جو سويل جڏهن ڌوڻيءَ جي ڀرسان آسڻ تي اچي ويهندا هئا ته ڀڳت ڀاڳوجي اتي اڳيئي حاضر رهندو

هو. گذريل جنم ۾ ڪيل پاپ ڪرمن ڪري، پاڳوجي کي ڪوڙهه جي بيماري ٿي پيئي هئي. سندس آڱريون ڪوڙهه جي ڪري ڳري ويئون هيون ۽ اُنهن مان ڊ وڳند اچندي هئي، ليڪن باباجن جو اول نمبر شيوڪ هو ۽ ڪوڙهه جي بيماري پوڳيندي بـــ، ڀاڳيه شالي ڀڳت ڀاڳوجي آندر ۾ ڏاڍو سکي هــو ۽ باباجن وري اُنهي ڀڳت ڪانسواءِ ٻئي ڪنهن جي شيوا ۽ ٽهل قبول ڪين ڪندا هئا.

"پـريم پرتيت موهه ڪو پياري،
ڪريا پريم کي نياري ڪار.
پريم سؤدا نـي پريتم نـرهتي،
اڳر سـواد سي، ليت نـوار."

پليگ جي بيماري پاڻ تي کڻڻ

اُمراوتيءَ جي شري دادا صاحب ڪاپرديءَ جـي ڌرم پتني، پنهنجي نـنـڍي پٽ سميت، شرڊيءَ ۾ ڪيترا ڏينهن رهي، ته سندس پٽ کي تکو بخار اچي ٿيو ۽ تنهن سان گـڏ وري ڪيس پليگ جـي ڳوڙهي اچي نڪتي. ويچاري ماءُ اچي گهبرائي ۽ اُمراوتيءَ ۾ موٽي وڃڻ جو خيال ڪري رهي هئي.

سنڌيا جي وقت، جڏهن باباجن هوا خوري ڪرڻ لاءِ، واڙي جـي پرسان لنگهي رهيا هئا تڏهن شريمتي

ڪاپڙديءَ، باباجن ڪان مونئي وچڻ جي آگيا ورتي ۽ ڏڪندڙ آواز ۾ چيو ته ”باباجي، منهنجي پياري ڀيڻ کي پليگ ٿي پيئي آهي، تنهنڪري مان مونئي پنهنجي گهر وڃڻ ٿي چاهيان.“ باباجن چيو ته ”آسمان ۾ گهاٽا بادل ڇانيل آهن پر بادلن جي هٽڻ وڃڻ بعد، آسمان وري اڳي جيان صاف ڏسڻ ۾ ايندو.“

ائين چئي، پنهنجي ڌوتي مٿي ڪيائون ته سڀني کي وڏن بيدن جيڏيون چار ڳوڙهيون ڏسڻ ۾ آيون! باباجن فرمايو ته ”ڏسو، پنهنجن ڀڳتن لاءِ، مون کي به ڪيترو نه ڪشٽ ڪٽڻو ٿو پوي. انهن جي ڪشٽ، گويا مون جي ڪشٽ آهن.“ اهڙا ليلا ڏسي، سڀني ۾ وشواس پيدا ٿيو ته سنت، پنهنجن ڀڳتن جا ڪشٽ پاڻ تي پاڻيهي کڻن ٿا. سنتن جو هردي، موم کان به نرم ۽ مکڻ وانگر بلڪل ڪومل ٿيندو آهي. هو پنهنجن ڀڳتن کي پاڻ جهڙو سمجهي، پاڻ جهڙو ئي پيار ساڻن ڪن ٿا.

سائين بابا پنڍرپور ۾ نواس

نانا صاحب چندورڪر، خانديش ضلع ۾ نندربار جو ماملتدار هو ۽ بدلي ٿي پنڍرپور تي ويو ته خيال آيس ته شرڊيءَ مان باباجن جو درشن ڪندو وڃان. سو ٻيا چار ڏينهن جي شرڊيءَ ڏانهن پنڌ پيو. جڏهن

نيم گانؤ پهتو تڏهن هيڏانهن باباجن مسجد ۾ وينل مهالسا پتي، آپاشندي ۽ ڪاشيرام کي اوچتو چيو ته "اچو ته گڏجي پچن گايون پنڊرپور مونکي رهڻو آهي ڇو ته اهو منهنجو گهر آهي." اول پاٺ شروع ڪيائون ۽ پنيان ساري آيل سنگت چوايو ۽ ورتايو. ڪجهه وقت بعد، نانا صاحب پنهنجي پارن سميت آئي اچي پهتو ته سيئي واتسان "پنڊرپور ۾ مون کي رهڻو آهي" وارو پچن پڙائين. جڏهن باباجن کان پنڊرپور وڃڻ جي آگيا ورتي لکتو تڏهن سيئي ست سنگين چيس ته "انترياميءَ باباجن، تنهنجي اچڻ کان اڳي توکي آگيا ڏيڻي چڏي هئي ۽ ان ڪري تي اسان سيئي کي مٿيون شبد چوارايائون.

نانا صاحب جي اکين ۾ پاڻي اچي ويو ۽ پيهر باباجن جي چرنن تي مٿو ٽيڪي ۽ سندن آشيرواد ۽ مٿي تي ٿاپي وٺي پوءِ پنڊرپور روانو ٿي ويو.